

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Reus an licitè aperiat occulta crimina testium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

13. Quando Index licite potest accipere munera iuxta dicta, licite & alij donant. Sed quid, quando licite Index petit, vel accipit? Respondeo, Si ea quis dat, ad redimendam suam vexationem injustam; non peccat. Ita Mol. rom. 1. tract. 88. Sanchez lib. 3. Consil. cap. unico, dub. 3. communiter. Rebell. alique apud Dicastill. loco citato, n. 86. Ne sit tamen litigans facilis ad credendum vexationem injustam intercedere, quia omnes ferè litigantes putant, se injustè vexari, cum tamen non ita sit, intercedit tamen, quando imminet periculum clarè injustitiæ, vel injuste inæqualitatis, in expediendis negotiis, iis prius expeditis, ob quæ munera Index accipit.

14. Hac occasione nota, Iudicum famulos, qui aliquibus propter munera accepta aditum præbent ad Iudicem, aliis iniuste exclusis, omnino peccare; sed tamen iisdem propter eandem rationem, dare licebit munera ad redimendam vexationem. Dixi (iniuste) nam si, sine alterius præiudicio, extraordinarium favorem famulus, procurer litiganti, licite, quamvis indecorè, propter hanc causam, aliquid accipiet.

15. Nota ea, quæ Index, aliive recipiunt ad redimendam vexationem, debere (propter peccatum) omnino restitui, quia, inivitis absolute Dominis, accipiuntur.

Denique Iudicis avaritiæ quando ad sollicitandam causam munera offerre liceat, diximus lib. 5. cap. 1. §. 4. n. 23.

§. II. Reus an licite aperiat occulta, vel falsa crimina Testium.

1. QVæres primò, potestne reus ad onerandam falsorum Testium auctoritatem, eorum occulta crimina revelare? Respondeo, si alia via non datur, quæ commodè testimonium infemet, sanè potest, sive sponte, sive compulsi à Iudice, testes illi testati fuerint. Ita Less. lib. 2. cap. 31. num. 1. Quilibet enim ius se tuendi habet, cum iusto moderamine, præsertim eodem genere armorum, quo oppugnantur. Quod si alia via datur, ut item si per manifestationem unius peccati minoris sibi consulere satis posset, manifestaret autem maius, cum peccaturum etiam contra Iustitiam putò; sicuti eodem modo peccare suppositum illum sup. lib. 6. cap. 4. §. 3. n. 16. qui se corporaliter defendendo, excedit limites necessariæ defensionis.

2. Hinc sequitur primò, eum, qui accusatur de crimine, quod iudicè ab accusatore probari nequit, non solum posse negare crimen, sed etiam dicere accusatorem calumniarè, & mentiri. Ita Petr. Navarr. lib. 2. cap. 4. num. 3. 48. lege etiam S. Thom. 2. 2. q. 69. art. 1. qui enim accusat de crimine, quod probati non potest, calumniator est, & mentiri præsumitur.

3. Sequitur secundò: Idem esse extra Iudicium, quare si quid aperuisti amico tuo ea lege, ut nihil diceret, ipse autem manifestavit alteri cum gravi offensione tua, vel alterius; potes tu negare te id aperuisse. Quilibet enim habet ius tegendi, quantum potest, sua dicta, & facta, unde nascatur offensio. Quod si amicus patefecit in casu, quo licite poterat; tu illum sine iniuria non posses ut mendacem pronuntiare.

4. Hæc passim in ore sunt omnium; illud singulare est, & difficile: An si alio modo te ab injusto teste tueri nequeas, licite falsa crimina illi possis obicere, quanta sufficiunt ad tuam iustam defensionem? Duo assero, unum mihi satis probabile, alterum satis incertum.

5. Probabile mihi est te, si id facias, non peccare contra Iustitiam, unde nec obligari ad restitutionem. Ita Bannez, Ledesma, Ioan. de la Crux, allati à de Lugo, tom. 2. de iust. disp. 40. sect. 1. num. 26. Dicastill. late contra quendam innominatum lib. 1. de iust. tract. 2. disp. 11. part. 4. dub. 2. dum. 404. apud Dianam. part. 9. orat. 8. ref. 43. Ratio est, quia, sicuti si ad defendendam tuam vitam contra invadentem, mendacii, & stratage-

nate curares, ut ille in foveam, v. g. caderet, mendacem esses, sed non injustus; cum (quoad Iustitiam) te defendendi omnibus viis: ita in casu nostro aggredientem, aufert à quacunque tua actione defensionem necessariam, omnem rationem iustitiæ culpa? Et quidem de Lugo ib. sect. 2. n. 23 sic habet: tum est non licere, quin ad minus erit mendacium, quod quem licet. Et post quatuor interiectas lineas. Hic est, crimen testis, erit probandum per testes alios, & debeant iurare, committent peccatum mortale, & sequens eos ad hoc hortari, erit mortale. Hæc ille, qui citat Ioan. de la Crux, Bannez, Orell. Led. apud Dianam, & aitque, eos docere, non esse mortale ex parte perjurii non verò non esse mortale saltem ex parte perjurii.

7. Video doctrinam hanc: Sed quoniam tota refunditur in mendacium, & perjurium, sequitur conclusio: Si solum esset mendacium sine iuramento, non esset mortale, quia, quamvis hoc mendacium sit ad id de malo gravi contra proximum, tamen cum iudex hoc damnum inferatur, non esset mihi imputandum ad grave; Atque hanc sequelam expresse concedunt ad. & Bannez, apud Dian. p. 9. tr. 8. ref. 43.

Secundò, etiam accedente iuramento, possit ad id æquivalere ocatio tum à me, tum ab iis, quibus est contra innocentia, & sic vitari perjurium, seu mendacium solo posito, negant communiter Doctores, ipse de Lugo hanc sentiam. Si igitur hoc tollatur, non sua doctrina contrarij. Iuramento autem æquivalere in Iudicio, si id illegitimum sit, me licite posse testari cet Castro Palau cum aliis t. 3. d. 1. de iuram. p. 7. n. 1. ergo etiam in Iudicio, ubi injustus est testis. Vult igitur alicui posse vitari mortale ab eo, qui in prædicto casu, falsos, vel illegitimos testis falsa crimina pinge.

Adhuc tamen incertum id esse pronuntio: Vi enim? si sodomitam oporteret probari esse illum, si excommunicatum, si hæreticum? Sibi testis falsus imputet, respondet aliquis. Audio: sed adhuc incertum. Quia enim, si sit necesse publicas scripturas emendare, possit Notarius publicus ad hoc induci, si Notarius constaret mea innocentia? Quidni? Respondet de Lugo, non est infidelem esse Reip. sed maxime fidelem, & eiusdem Reip. innocentes sic defenduntur. Verum, si aperiat huiusmodi ostium, quo modo stabant publica Iudicia? Inventiantur, Respondetis, testes veri, & sancta requirunt Tribunalia. Dum enim falsi testes quocunque arte repellantur, publica Iudicia firmantur potius, non infirmantur. Sed ego iterum audio, quod non adhuc durum audio, libenter modum hunc in alio tempore evolendum refero.

An reo liceat crimen sibi imponere ad evitanda tormenta, dicam inferius, cap. 3. §. 6.

Reus an debeat stare sententia?

8. QVæres secundò, Tenetne reus condemnatus stare sententiæ Iudicis? Respondeo, si est iusta, tenet, quia sententia est veluti quædam lex privato imperio, unde condemnatus ad solvenda centum, v. g. debet solvere etiam in conscientia. Si est iniusta, non tenet, quia non expedit bono publico, ut qui per calumniam, vel falsos testes convictus est obligetur in conscientia, &c. Sed de hac re vide distinctè apud de Lugo, 2. 2. de iust. d. 37. sect. 15. n. 185. & de iniusta sententia in materia Beneficiorum vide. Dicastill. 2. de iust. tract. 1. disp. 11. dub. 2. Nos unum notatu dignum diximus lib. 4. §. 2. n. 1.

An Reus etiam Religiosus fugere queat à Carcere?

9. QVæres tertio: Reus licetne fugit à Carcere? cum eodem lib. dub. 4. non solum ante, sed etiam post iustam sententiam licet fugit, si sit periculum demeritis ad penam mortis, vel mutilationis, vel gravius mali, quia non potest poni præceptum, ut sit